

Andrzej Zieliński, Jolanta Rudowska

TEŻEC W POLSCE W 2011 ROKU

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

CEL PRACY Ocena sytuacji epidemiologicznej tężca w Polsce w 2011 roku.

MATERIAŁ I METODY. Korzystano z danych publikowanych w biuletynach rocznych „Choroby zakaźne i zarażenia w Polsce w 2011 r.” oraz „Szczepienia ochronne w 2011 r.” (NIZP-PZH – Zakład Epidemiologii, GIS – Departament Zapobiegania i Zwalczania Chorób Zakaźnych u ludzi – Warszawa 2012) oraz indywidualnych raportów nadsyłanych do Zakładu Epidemiologii NIZP-PZH

WYNIKI. W 2011 r. zarejestrowano 14 zachorowań na tężec - o dwa zachorowania mniej niż w 2010 r. – zapadalność 0,036/100 000 –. Chorzy byli w wieku 50 i więcej lat, 4 osoby nie były szczepione, u 10 chorych brak było danych o szczepieniu, zmarło 5 chorych (35,7%).

WNIOSKI. Zachorowania na tężec w Polsce występują u osób w wieku powyżej 50 r. życia. Należy propagować szczepienia osób w starszym wieku w zalecanych odstępach, co 10 lat.

Słowa kluczowe: tężec, nadzór epidemiologiczny, Polska, rok 2011

W celu oceny sytuacji epidemiologicznej poddano analizie dane o zachorowaniach na tężec. W 2011 r. zarejestrowano 14 zachorowań na tężec w siedmiu województwach (Tab. I). Wszystkie zachorowania zakwalifikowano jako prawdopodobne. W porównaniu z 2010 r. było to mniej o dwa przypadki. W województwach dolnośląskim, małopolskim i mazowieckim zarejestrowano po 3 przypadki, w województwie śląskim 2, w opolskim, pomorskim i wielkopolskim po jednym przypadku. Zapadalność na 100 000 wyniosła w skali kraju 0,036/100 000 (Tab. I – Tężec w Polsce w latach 2010-2011. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 wg województw).

Wśród osób chorych było 5 mężczyzn i 9 kobiet. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób w wieku 50 lub więcej lat. Odnotowano 5 zgonów: trzy u mężczyzn w wieku 60 lub więcej lat oraz dwa u kobiet powyżej 79 roku życia (Tab. II – Tężec w Polsce w 2011r. Zachorowania, zapadalność i zgony wg wieku i płci). W miastach zarejestrowano 3 przypadki a na wsi 11 (Tab. III – Zachorowania i zapadalność w mieście i na wsi wg płci i wg województw).

Uzyskano informację, że 4 osoby chore nie były zaszczepione, a w 10 przypadkach brak było danych o szczepieniu przeciw tężcowi. W żadnym przypadku nie zastosowano profilaktyki po zranieniu. Podobnie jak

w poprzednich latach informacje o stanie zaszczepienia osób chorych na tężec są wysoce niekompletne.

Wrota zakażenia w 8 przypadkach stanowiły otarcia lub skaleczenie, w 2 przypadkach rana kłuta, w 2 rana cięta, w 1 rana szarpana i w 1 martwica kończyn dolnych.

Okres wylegania w 2 przypadkach pozostał nieznanym, w 4 przypadkach wyniósł poniżej 7 dni od zachorowania, u 6 chorych był w granicach 8-14 dni, a u 2 - 15 do 21 dni.

Najwięcej zachorowań - 4 wystąpiło w sierpniu, pozostałe zachorowania zarejestrowano we wrześniu 3, w lipcu 2, w marcu, maju, czerwcu, październiku i listopadzie po jednym zachorowaniu. Taki sezonowy rozkład zachorowań potwierdza związek zakażeń laseczkami tężca z okresem prac polowych i aktywności zawodowej lub rekreacyjnej na zewnątrz budynków.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W ostatniej dekadzie odnotowano zmniejszenie się liczby zachorowań na tężec. Zachorowania dotyczą głównie osób po 50 roku życia, niezaszczepionych i aktywnych w pracy poza pomieszczeniami. Niemal nigdy nie odnotowuje się zachorowań młodzieży. Rolą

lekarzy pierwszego kontaktu powinno być zachęcanie pacjentów do szczepień w zalecanych odstępach 10 letnich, Szczególnie powinno to dotyczyć osób po 60 roku życia, u których przebieg tężca bywa ciężki i może prowadzić do zgonu. Ważna jest promocja szczepień wśród osób w starszych grupach wieku, pracujących w gospodarstwach wiejskich.

Otrzymano: 9.01.2013 r.

Zaakceptowano do druku: 29.01.2013 r.

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. Andrzej Zieliński
Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia
Publicznego - PZH
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
Poland
e-mail: azielinski@pzh.gov.pl
tel: 22 54-21-222